

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Освітня програма	24147 Середня освіта (історія)
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

25.04.2025 р.

Справа № 0684/АС-25

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 01 "Освіта" у складі:

Островська Катерина Олексіївна – головуючий,

Андрощук Ігор Петрович,

Гавриленко Тетяна Леонідівна,

Коренева Інна Миколаївна,

Огнистий Андрій Володимирович,

Попович Анжеліка Станіславівна,

Скляренко Олеся Богданівна,

за участі запрошених осіб:

Руслан Запухляк – представник ЗВО,

Королько Андрій Зіновійович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	24147
Назва ОП	Середня освіта (історія)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.03 Історія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 7, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

☒ підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

☐ наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

☐ наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Аналіз

У цьому розділі ГЕР надає оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Аналізу» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності за критерієм, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію

Критерій 1. Проектування освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

На ОП не враховано наказ МОНУ «Про затвердження Переліку предметних спеціальностей ...» від 04.03.2024 №260 <https://surl.li/fcdrbh>. У ЗВО є лише ОП 2023 і немає ОП 2024, в якій мав би бути врахований цей наказ. Відповідно до нього, предметна спеціальність 014.03 позначається як «Середня освіта (Історія та громадянська освіта)» (в поданій на акредитацію ОП 2023 Середня освіта «Історія»). Окрім того, в ОП зазначено: спеціалізація 014.03 Історія, проте, це є предметною спеціальністю. ОП у ЗВО затверджуються у серпні і вводяться в дію з 01 вересня, отже, у ЗВО був час для врахування змін у законодавстві й увідповіднення ОП до нього та підготовки за спеціальністю 014.03 вчителів історії та громадянської освіти. У проекті ОП 2025, покликання на який ЗВО надає у Відповіді на Звіт ЕГ <https://surl.li/sspxeb> також не враховано зміни у назві предметної спеціальності. У деяких силабусах є вказівка на «спеціалізація 014.03 Історія та громадянська освіта», однак, 1) це не спеціалізація, а предметна спеціальність (наразі йдеться про ОП, а не позицію в електронному кабінеті справи); 2) в ОП зазначена інша назва предметної спеціальності. (Очевидно, окремі НПП швидше відреагували на зміни у законодавстві щодо назв предметних спеціальностей, ніж робоча група та ВСЗЯВО, однак, силабуси мають узгоджуватися з ОП). В ОП не враховано зміни до Закону «Про вищу освіту» від 23.04.2024 (вони набрали чинності 16.08.2024 і ЗВО могли не встигнути їх врахувати, отже це не є суттєвим недоліком). Опис ОП необхідно увідповіднити до вимог статті 9-1 «ОП», зокрема не зазначено «форми здобуття освіти за цією ОП та розрахункові строки виконання ОП за кожною з них». Потребує перегляду/ уточнення Мета ОП, нею передбачено: «підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють знаннями з історії України, всесвітньої історії, методики навчання історії, сучасних освітніх технологій, суспільствознавства та інших суміжних гуманітарних наук; здатних вирішувати стандартні і нестандартні комплексні задачі в професійній педагогічній діяльності в основній (базовій) середній школі або в процесі навчання, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов». На ОП не може бути забезпечено «підготовку висококваліфікованих фахівців, які володіють знаннями з ... суспільствознавства та інших суміжних гуманітарних наук», оскільки ці науки не вивчаються. Терміни «стандартні і нестандартні комплексні задачі» і «комплексність та невизначеність умов» не використовуються в контексті опису першого (бакалаврського) рівня ВО в Законі України «Про ВО» чи відповідного кваліфікаційного рівня в НРК.

2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів

До 1.1. Перегляду потребує особливість ОП в частині «ОП дозволяє здобути додаткові фахові компетентності в галузі суспільствознавства та оволодіти методикою його навчання...». На ОП дійсно передбачена ОК «Методика навчання суспільствознавчих предметів» обсягом 3 кр. ОК щодо безпосередньо суспільствознавчих дисциплін на ОП немає, отже, на ОП не може бути забезпечено зазначену особливість. Вказівка на наявність трьох видів практики на ОП також не є особливістю, оскільки практика – обов'язкова складова підготовки фахівців. Потребують перегляду й уточнення деякі ПРН. Зокрема, щодо РН 7 «Демонструвати знання основ фундаментальних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності», необхідно конкретизувати, про які науки в контексті відповідної предметної спеціальності йдеться. Щодо РН 8 «Володіти здатністю до розкриття інтелектуального і творчого потенціалу здобувачів середньої освіти засобами змісту предметних галузей та курсів за вибором» - про які «предметні галузі» та «курси за вибором» йдеться і як під час підсумкового контролю та Атестації можна перевірити, чи досягнуто ці РН/ПРН? Перелік ЗК варто доповнити з врахуванням наказу МОН України «Про внесення змін до деяких стандартів ВО» від 13.06.2024 №842, зокрема щодо уведення ЗК «Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності» і відповідного РН «Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної

добросовісності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недобросовісної поведінки серед здобувачів освіти та вміння застосовувати їх в професійній діяльності». 1.2. ГЕР підтримує рекомендацію ЕГ (Звіт, с.6) щодо необхідності врахування Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (Наказ МОН 1125 від 29.08.2024)

3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти

не застосовується

4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін

не застосовується

5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

не застосовується

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Аналіз

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів

ГЕР не може погодитися з ЕГ (Звіт, с.6), щодо того, що в СЛС виокремлено, окрім інших, і такі блоки «теорія історичної та громадянської галузі (ОК8-20, 30, 32, 33 – 63 кредитів ЄКТС), методика навчання історичної та громадянської освітньої галузі (ОК-24, 25, 28, 29, 31 – 18 кредитів ЄКТС)». На ОП немає компетентностей та РН/ПРН, в яких згадується «громадянська освіта». На ОП немає ОК, які б забезпечували власне «громадянський/громадянськості складник» (окрім Правознавство, яке позиціонується як ОК циклу загальної підготовки та орієнтоване на забезпечення ЗК 7 «Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства...», та частково РН13), всі з перелічених вище ОК орієнтовані на «історичну складову». Немає ОК «Громадянська освіта» як такої та/або ОК щодо складників цього інтегрованого курсу. Назва наявної на ОП ОК «Методика навчання суспільствознавчих предметів» не є коректною і корелює з попередньою назвою освітньої галузі «суспільствознавча», а не актуальною назвою «історична та громадянська». Загалом на ОП не забезпечується підготовка вчителя громадянської освіти. ГЕР вказує на такі порушення СЛС: 1) ГЕР не може погодитися з ЕГ (Звіт, с.7), що «Підготовка Курсової роботи з історії України і всесвітньої історії (ОК34) у 4 семестрі дозволяє підвести підсумок вивчення історичних дисциплін», так, ця Курсова робота виконується у 4 семестрі, при тому, що на цей час здобувачі опанували менше половини змісту курсів історії, а вивчення основних курсів історії продовжується до 7-го семестру; 2) те саме зауваження щодо ОК Методика навчання історії, яка вивчається у 4-5 семестрах, при тому, що засвоєння основних курсів історії продовжується до 7-го семестру. При цьому, зміст шкільних програм з історії 5-9 класи завершуються початком ХХ століття, отже, й методика має передбачати наявність у здобувачів освіти відповідних знань з історії.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

ГЕР погоджується із зауваженням ЕГ (Звіт, с.7) щодо неповної відповідності тематики, об'єкта, предмета, завдань кваліфікаційних робіт до предметної області спеціальності 014 Середня освіта. У Відповіді ЗВО на Звіт ЕГ зазначено: «Значна частина тем має чітко виражене методичне або педагогічно-психологічне спрямування – наприклад, теми, що стосуються проблем викладання складних тем шкільного курсу історії, формування історичного мислення, засобів інтеграції історії та громадянської освіти, використання цифрових ресурсів у шкільній історії тощо». Однак, аналіз назв тем на сайті ЗВО <https://surl.li/gzaiet> не підтверджує зазначене у Відповіді. У Відповіді ЗВО на проєкт Висновку

ГЕР вказано, що Повні тексти кваліфікаційних робіт зберігаються у відкритому електронному репозитарії університету (<http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/170?offset=40>).. Аналіз засвідчив, що до питань педагогіки й методики навчання приділяється мінімальна увага, до восьми сторінок тексту, основна увага - до питань безпосередньо з історії

4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

не застосовується

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

ГЕР відзначає, що на ОП передбачено чотири види практики: Навчально-педагогічна практика в закладах освіти (ознайомлююча) (6 кр), Виробнича історико-краєзнавча в закладах позашкільної освіти (3 кр), Виробнича педагогічна в ЗЗСО (9 кр), Виробнича педагогічна в ЗЗСО (12 кр). Загалом на практику відведено 30 кредитів, що є позитивним. Разом з тим, ГЕР погоджується із зауваженнями ЕГ (Звіт, с.7) щодо недоліків СЛС в частині організації Навч-пед практики в закладах освіти (ознайомлююча). Вона проводиться в 1-му семестрі, пререквізитом до неї є лише ОК Вступ до спеціальності, однак, враховуючи завдання цієї практики, зазначена ОК не може забезпечити підготовку до неї. ГЕР ознайомились із Відповіддю ЗВО на це зауваження і зазначають: 1) можна погодитись із тим, що «Включення ознайомлюючої практики до 1-го семестру ... відповідає принципу ранньої професійної ідентифікації, ...». Однак, виходячи із силабуса, ця практика забезпечує практично всі ФК і ПК, всі РН і переважну більшість ПРН; передбачає «Підготовка технологічних карт уроків (не менше 10)», що включає «подані і охарактеризовані етапи уроків, їх дидактичні завдання, проаналізовані виконання цих завдань учнями; наприкінці технологічних карт уроків подані детальні пояснювальні записки з висновками й пропозиціями», а це вимагає попередньої ґрунтовної підготовки з педагогіки та методики. Практика також передбачає «Підготовка психолого-педагогічного щоденника студента-практиканта», при тому, що Педагогіка вивчається у 2-3 семестрах, Психологія – у 3-ому; 2) щодо ОК Вступ до спеціальності, яку ЗВО позиціонує як пререквізит до цієї практики, її цілями не передбачено підготовку здобувачів до розробки технологічних карт уроків та/або ведення псих-пед щоденника. Ця ОК, виходячи з силабуса, забезпечує всі ЗК, п'ять ФК, чотири ПК, всі РН та чотири ПРН, що не відповідає дійсності, як наприклад не може ця ОК своїм змістом забезпечити РН1 «Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології, сучасних освітніх технологій; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів»; 3) ЗВО вказують щодо цієї практики, що «обрана модель узгоджується з європейськими моделями підготовки вчителів, ...», однак, у ВСО немає вказівок на те, що робоча група вивчала відповідний європейський досвід. ГЕР вважає, що місце «Навч-пед практики в закладах освіти (ознайомлююча)» в СЛС наразі не є обґрунтованим, необхідно переглянути її місце (перенести з 1-го семестру), або переглянути її завдання для забезпечення її характеру як «ознайомчої»; а також вивчити вітчизняний та європейський досвід такої практики.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок

До 2.5. У силабусі Виробнича педпрактика (12 кр) с.3 зазначено: «Практика передбачає підготовку випускників як вчителів історії і суспільствознавства в загальноосвітніх навчальних закладах», однак, суспільствознавства в ЗЗСО немає, отже не може бути і підготовки такого вчителя. Термінологія у силабусах, не повною мірою відповідає законодавству, як «загальноосвітні навчальні заклади», має бути «заклад загальної середньої освіти». У тому самому силабусі передбачено завдання практики – «планування ...; відвідування та наступний аналіз уроків і позакласних заходів ...; підготовка і проведення не менше 32 уроків історії і суспільствознавчих предметів в 5-9 класах». Про які суспільствознавчі предмети йдеться? Постає запитання щодо чіткості визначення правил і процедур організації практики та, чи зрозумілі вони здобувачам?

7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання

не застосовується

8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)

не застосовується

9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

не застосовується

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості

не застосовується

3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства

не застосовується

4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

не застосовується

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабуса)

Щодо отримання на ОП доступної і зрозумілої інформації щодо цілей, змісту та ПРН, у Звіті ЗВО, с.12 зазначено: «Це забезпечується через систему управління навчанням D-Learn, яка надає повний доступ до робочих програм навчальних дисциплін та навчально-методичних комплексів для забезпечення якісного навчального процесу. Силабуси дисциплін містять детальний опис курсу, включаючи його мету, очікувані результати навчання, а також конкретні методи контролю знань». Тобто, ЕГ вказує на забезпеченість ОК на ОП і робочими програмами навчальних дисциплін, і силабусами. Однак, в електронний кабінет справи завантажено лише силабуси, на сайті ЗВО <https://kiu.pnu.edu.ua/sylabusy-or-bakalavr/> також викладено лише силабуси. ГЕР не знайшли РПНД для цієї ОП. Очевидно, це зумовлено тим, що в Положенні про організацію освітнього процесу в університеті, віднесено: - освітня програма; - навчальний план; - робочий навчальний план; - силабус навчальної дисципліни», тобто, РПНД цим Положенням не передбачено. Це не відповідає чинному законодавству, зокрема п.12 ч.3. ст.34 Закону України «Про вищу освіту», згідно з яким, Керівник ЗВО в межах наданих йому повноважень: «забезпечує організацію та здійснення контролю за виконанням навчальних планів і програм навчальних дисциплін». В п. 38.4 «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності» зазначено: «наявність виданих навчально-методичних посібників/посібників .../ робочих програм...». Тобто, розробка силабусів є у сфері автономії ЗВО, однак програма навчальної дисципліни, зокрема робоча, передбачена чинним законодавством.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми

не застосовується

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Рекомендована література у силабусах не поділена на основну й додаткову (загальний перелік посібників, статей, тез), однак, такий поділ є доцільним, оскільки краще орієнтує здобувачів, які джерела потрібно опрацювати обов'язково або пріоритетно, і які нададуть основну, найбільш важливу інформацію для виконання завдань, підготовки до занять. Принаймні статті і тези конференцій необхідно розміщувати в окремому переліку, для здобувачів, які захочуть опрацювати питання поглиблено. Силабус ОК Історія України (1945 – до сьогодення) <https://surl.li/oclxzt> перелік Рекомендована література розміщено на 4,5 сторінках, без нумерації, перемішано монографії, підручники (дуже мало), статті, тези конференцій, що не забезпечує прозорого й доступного інформування здобувачів освіти. Окрім того, серед рекомендованих є джерела 1994 року видання, за останні 5 років – до 10-ти джерел, переважно статті, а не підручники/ посібники, проте, цей силабус для бакалаврів, які насамперед потребують навчальної літератури. В силабусі ОК Історія країн Азії і Африки в новій й новітні часи <https://surl.cc/yjzflu> є рекомендовані джерела 1979, 1986 років видання, найновіше джерело – 2017 року. Очевидно, що ці джерела не є актуальні, не відображають сучасних досягнень історії як науки. Силабус ОК Правознавство: найновіший рекомендований підручник – 2019 року, у той час, як вітчизняне законодавство швидко змінюється, нормативно-правових актів не рекомендовано взагалі. Силабус ОК Педагогіка – література поділена на основну й додаткову, серед рекомендованих нормативно-правових актів переважають ті, які втратили чинність, найновіший підручник – 2008 року, посібник – 2015, що не відображають тенденцій розвитку вітчизняної освіти і педагогіки. Якщо з певних ОК наразі немає актуальної навчальної літератури, очевидно, НПП, хто їх забезпечує, доцільно розробити відповідні авторські підручники/ посібники.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь

На сайті ЗВО ГЕР не знайшли програму Атестації. В кабінет справи під назвою Атестація (комплексний екзамen) завантажено не Програму кваліфікаційного екзамену, а Положення про порядок створення і організацію роботи екзаменаційної комісії у ЗВО. Програми комплексного екзамену ГЕР не знайшли і на сайті ЗВО, так, у вкладці «Силабуси ОР Бакалавр» для ОП Історія <https://kiu.pnu.edu.ua/sylabusy-or-bakalavr/> під назвою Атестація (комплексний екзамen) викладено те саме Положення. У ВСО, с.16 зазначено: «Комплексний державний екзамen спрямований на перевірку досягнення ПРН, охоплює питання з історії, методики викладання історії, педагогіки і психології. Програмові вимоги до комплексного державного екзамену оприлюднюються на сайті кафедри». Дійсно за покликанням <https://surl.li/dhfwgj> розміщено Програмові вимоги до КДЕ, які вміщують лише перелік питань, що виносяться на екзамen. Програми як такої немає. У Програмових вимогах, всупереч тому, що зазначено у ВСО, немає питань з педагогіки та психології. Тематика кваліфікаційних робіт також не стосується педагогіки та психології <https://surl.li/gzalet>. Тобто, під час Атестації здобувачів за спеціальністю 014 Середня освіта не перевіряється комплекс ПРН/ПРН, які визначені в ОП, і які стосується власне педагогіки та психології. Це не повною мірою узгоджується з ч.1 ст.6 Закону України «Про вищу освіту», згідно з якою «Атестація – це встановлення відповідності результатів навчання здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми»..

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений

не застосовується

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів),

визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

не застосовується

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Аналіз

1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством

ЕГ не провели необхідний аналіз в рамках підкритерію 6.1. ГЕР вивчили Таблицю 2 в кабінеті справи і встановили таке. Викладач ОК Історія Центрально-східної Європи нового і новітнього часу, викладач ОК Давня історія та археологія, викладач ОК Історія Центрально-Східної Європи в давні часи і середньовіччя – взагалі не вказано, що ці НПП відповідають до ОК згідно з ч.2 п.37 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Викладач ОК Історія країн Західної Європи і Америки (XX-XXI ст) – наведено лише 4 статті за останні 5 років, одна з них не стосується ОК. Викладач ОК Історія країн Азії і Африки в нові і новітні часи – жодна із заявлених статей не стосується Азії чи Африки. Викладач ОК Психологія – всі статті стосуються підготовки вчителів початкової школи. Викладач ОК Методика навчання історії – немає статей щодо власне Методики навчання історії. Викладач ОК Методика навчання суспільствознавчих предметів – немає статей з методики. Викладач ОК Історія середніх віків, викладач ОК Історія стародавнього світу – не мають статей з проблематики ОК. Викладач ОК Історія України середини XVI-XVIII ст – немає статей з відповідного історичного періоду. Викладач ОК Історія України (1914-1945) – лише одна стаття стосується цього періоду, інші – сучасної російсько-української війни. Отже, ГЕР не може підтвердити, що викладачі, залучені до реалізації ОП, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити ОК, які вони реалізують у межах ОП, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством. У Відповіді ЗВО надано пояснення щодо НПП Галицька-Дідух Т.В та Дебенко В.З., проте, це не впливає принципово на оцінювання за цим підкритерієм. По деяким НПП надали інформацію про публікації за 2025 рік (№2), очевидно на час складання ВСО цих статей ще не було опубліковано.

2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються

У зв'язку із зауваженнями в рамках підкритерію 6.1 виникає питання щодо процедури конкурсного добору викладачів і чи дають ці процедури можливість забезпечити потрібний рівень професіоналізму викладачів для успішної реалізації освітньої програми.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу

не застосовується

4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання

не застосовується

2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

не застосовується

3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Аналіз

1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

У Профіль ОП не вказано «форми здобуття освіти за цією освітньою програмою та розрахункові строки виконання освітньої програми за кожною з них» як передбачено ч. 1 ст. 9-1 «Освітні програми» Закону України «Про вищу освіту». В ОП також не описано «процедури присвоєння професійних кваліфікацій» хоча на ОП вони присвоюються.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

не застосовується

4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)

не застосовується

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін

Оскільки за Критеріями 2 та 6 виявлено суттєві недоліки, очевидно, СВЗЯВО ПНУ не забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу ОП та/або освітньої діяльності з реалізації цієї ОП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

не застосовується

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Нормативна база ЗВО потребує оновлення з урахуванням змін у законодавстві. Так, у ЗВО діє Положення про ОП від липня 2022 <https://surl.li/mzprwmd>, Положення про кадрове забезпечення освітніх програм та кадрове забезпечення освітнього процесу освітніх програм від березня 2022 <https://surl.li/qklvqc> тощо і в них не відображено зміни до Закону України «Про вищу освіту» зокрема Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу» від 23.04.2024.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

не застосовується

3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

не застосовується

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Аналіз

1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-

інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності

не застосовується

2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямку досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників

не застосовується

3. Заклад вищої освіти здатний сформувати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі

не застосовується

4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)

не застосовується

5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо

не застосовується

6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проєктування освітньої програми

В ОП 2025 врахувати вимоги законодавства, зокрема: - наказ МОН України «Про затвердження Переліку предметних спеціальностей ...» від 04.03.2024 №260 (щодо назви предметної спеціальності в ОП) - постанову Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти» від 30.08.2024 № 1021 - зміни до Закону України «Про вищу освіту» від 23.04.2024 (набрали чинності 16.08.2024) щодо опису ОП (стаття 9-1 «Освітні програми») - наказ МОН України «Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти» від 13.06.2024 №842, зокрема щодо уведення ЗК «Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброочесності» і відповідного РН В ОП 2025: - переглянути особливості програми з урахуванням зауважень ГЕР - переглянути й конкретизувати РН/ПРН з урахуванням специфіки предметної спеціальності/ області - врахувати Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затверджений наказом МОН України від 29.08.2024 № 1225

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

В ОП 2025 переглянути структурно-логічну схему ОП 2025 з урахуванням зауважень ЕГ та ГЕР, зокрема: - забезпечити повноцінну підготовку вчителя в частині громадянської/ громадянознавчої складової; передбачити курс/курси Громадянської освіти та передбачити Методику навчання громадянської освіти та/або інтегрованих курсів

історії та громадянської освіти - передбачити виконання курсових робіт з історії після опанування більшої частини основних курсів історії - передбачити вивчення Методики навчання історії, після опанування більшої частини основних курсів історії Переглянути Матриці відповідностей в ОП, а також РПНД щодо спроможності кожного ОК забезпечити своїм змістом ті або інші компетентності і ПРН До початку 2025-2026 навчального року переглянути зміст ОК та їх РПНД для уникнення дублювання змісту. На 2025-2026 н.р. та в подальшій освітній діяльності у ЗВО у відповіднювати тематику, об'єкт, предмет, завдання кваліфікаційних робіт до предметної області спеціальності 014 Середня освіта. В ОП 2025 переглянути СЛС в частині організації та проведення Навчально-педагогічної практики в закладах освіти (ознайомлююча) та забезпечити необхідні попередні знання і навички здобувачів для її проходження; переглянути її місце (перенести з 1-го семестру), або її завдання для забезпечення її характеру як «ознайомчої»; а також вивчити вітчизняний та європейський досвід такої практики. Завдання практики в РПНД на 2025-2026 н. р. і в подальшій освітній діяльності формулювати чітко та конкретно. Систематично проводити опитування здобувачів освіти щодо того, чи є для них зрозумілими правила і процедури організації практики, чи не перевантажені вони завданнями під час педагогічних практик.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

В ОП 2025 у відповідності правила/ передумови вступу на ОП до Правил прийому у ЗВО, а також до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2025 році, затвердженого Наказом МОН України від 10.02.2025 року №168. Систематично заохочувати здобувачів освіти на ОП до участі у заходах неформальної освіти, у програмах академічної мобільності, зокрема міжнародної.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

У відповідності «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у ЗВО в частині «основні документи, які регламентують організацію освітнього процесу» до законодавства, зокрема увести у відповідний перелік документів «програми/ робочі програми навчальних дисциплін». До початку 2025-2026 навчального року забезпечити/ викласти повну і зрозумілу інформацію щодо цілей, ПРН, змісту, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих ОК в програмах/ робочих програмах навчальних дисциплін. В освітній діяльності на ОП систематично з'ясовувати, чи надається здобувачам ВО своєчасно доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та ПРН, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих ОК, зокрема шляхом анкетування здобувачів освіти. В РПНД на 2025-2026 навчальний рік актуалізувати переліки рекомендованої літератури. У поточній діяльності на ОП науково-педагогічним працівникам систематично оновлювати зміст ОК на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі. Якщо з певних ОК наразі немає актуальної навчальної літератури, очевидно, НПП, хто їх забезпечує, доцільно розробити відповідні авторські підручники/ посібники. У переліках літератури вказувати тематичні праці НПП, які забезпечують відповідну ОК. Уповноваженим особам/ структурним підрозділам у ЗВО систематично здійснювати контроль за якістю навчально-методичного забезпечення освітнього процесу, зокрема в частині систематичного оновлення змісту ОК на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі; а також в частині наповнення платформи для он лайн навчання необхідним навчально-методичним забезпеченням.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Починаючи з 2025-2026 навчального року та в подальшій освітній діяльності на ОП та у ЗВО загалом, забезпечувати Атестацію, безпосередньо кваліфікаційний екзамен, необхідним навчально-методичним забезпеченням, насамперед програмою/ робочою програмою з усіма необхідними складовими – компетентності і ПРН, які забезпечує, зміст, форми, методи проведення, критерії оцінювання, перелік рекомендованої літератури. У програмі комплексного атестаційного екзамену передбачити питання з педагогіки та психології. Уповноваженим особам/ структурним підрозділам у ЗВО систематично здійснювати контроль за якістю навчально-методичного забезпечення Атестації.

Критерій 6. Людські ресурси

До початку 2025-2026 навчального року науково-педагогічним працівникам, щодо яких є зауваження ГЕР в контексті забезпечення відповідності до ОК, опублікувати статі у фахових виданнях з проблематики ОК, що вони викладають. У поточній діяльності НПП на ОП у відповіднювати тематику статей у фахових виданнях, у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus і Web of Science, тематику монографічної літератури до проблематики ОК, що вони викладають. Уповноваженим органам/ структурам у ЗВО: під час процедур конкурсного добору НПП на ОП для викладання конкретного ОК забезпечувати потрібний рівень їхньої академічної/ професійної відповідності/ кваліфікації; до початку 2025-2026 навчального року перевірити ОП Історія першого (бакалаврського) рівня щодо відповідності НПП до ОК, які вони викладають. Переглянути підхід до висвітлення «Результатів рейтингування ефективності роботи кафедр, НПП та кафедр», оскільки рейтинг передбачає визначення місця НПП серед інших, або не використовувати термін «рейтингування» в контексті забезпечення виконання п.3 ч.2 ст.16 Закону України «Про вищу освіту», згідно з яким, СВЗЯВО передбачає здійснення комплексу процедур і заходів, серед яких і «щорічне оцінювання ..., науково-педагогічних ... працівників ЗВО та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті ЗВО, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб». Проводити анкетування «Викладач очима студентів» щодо кожної ОП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

У поточній діяльності ЗВО опитувати здобувачів освіти щодо їх задоволеності різними видами підтримки, яка їм надається/ може бути надано у ЗВО, зокрема на ОП. Здобувачів та НПП опитувати щодо виявлення випадків дискримінації, корупції, сексуальних домагань, проводити роботу щодо запобігання таким випадкам.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

В ОП 2025 вказати форми здобуття освіти та розрахункові строки виконання ОП за кожною з форм, а також описати процедури присвоєння професійних кваліфікацій (якщо вони присвоюються на ОП), як це передбачено ч. 1 ст. 9-1 «Освітні програми» Закону України «Про вищу освіту». Уповноваженим особам/ структурним підрозділам у ЗВО, загалом СВЗЯВО систематично здійснювати моніторинг ОП, виявляти недоліки та забезпечувати і контролювати їх усунення. Розмістити на сайті ЗВО результати процедур зовнішнього забезпечення якості освіти у ЗВО (Звіти ЕГ, Висновки ГЕР, Рішення НАЗЯВО) щодо всіх ОП у ЗВО. В поточній діяльності ЗВО систематично враховувати результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Невідкладно оновити локальну нормативну базу ЗВО з урахуванням змін у законодавстві. Уповноваженим структурам у ЗВО проводити інформаційно-роз'яснювальну роботу серед учасників освітнього процесу щодо змін у чинному освітньому законодавстві та шляхів, способів їх врахування в процедурах перегляду ОП; моніторити ОП щодо врахування змін у чинному освітньому законодавстві. Робочій групі відстежувати зміни у законодавстві та оперативно враховувати їх для оновлення ОП та в освітній діяльності на ОП. На сайті ЗВО своєчасно викладати повну, точну та зрозумілу інформацію про ОП та НП.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>ГЕР 01 ID 24147.pdf</i>	GiCBqHT65sbArorfxyh8az+KZHrwIqV2ZwixJ1/FEWg=

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ОСТРОВСЬКА КАТЕРИНА ОЛЕКСІЇВНА